



י"ד בשבט תשפ"ה 12.02.2025

לכבוד:

ח"כ השר אבי דיכטר

משרד החקלאות וביטחון המזון

הנדון: פיצויים לענפי הצומח

שלום לכבוד השר,

ידוע לנו עד כמה חקלאות ישראל בכלל וחקלאות הצומח בפרט חשובה לך במסגרת הדאגה לביטחון המזון של אזרחי מדינת ישראל, אנחנו יודעים עד כמה הפיצוי של החקלאים בעקבות מלחמת חרבות ברזל חשוב לך במסגרת השמירה על הרציפות התפקודית של החקלאות, לכן אנחנו מודים לך על עיסוקך הרצוף בנושא זה.

ברצוננו להביא לידיעתך את חששותינו בנוגע להסדרת מנגנון הפיצויים לענפי הצומח בעקבות הפגיעה הקשה שספגו החקלאים במהלך "מלחמת חרבות ברזל". מאז שנת 2006 בזמן מלחמת לבנון השנייה, ולאורך כל המבצעים הצבאיים בדרום הארץ ("עופרת יצוקה", "עמוד ענן", "צוק איתן", "שומר החומות" ו"חרבות ברזל"), חוו החקלאים פגיעות משמעותיות ישירות ועקיפות בדמות של הפסדי הכנסה.

לאורך השנים, התקיים נוהג ברור שענף החקלאות, בניהולו של משרד החקלאות, הגיעו יחד עם אנשי מס רכוש להבנות שחלקן עוגנו בתקנות וחלקן עוגנו בהסכמים. המכנה המשותף של הבנות אלה בא לידי ביטוי **בפיצוי במסגרת מסלולים נורמטיביים**, תוך הכרה בכך שחקלאות היא תחום בעל אופי ייחודי המחייב התאמות מיוחדות בכל הקשור לפיצויים.

מעבר לפיצויים שלא ע"פ מתווה מוסכם לדונם יפגע אנושות בחקלאים בעוטף ובצפון, יוביל לסחבת ולסכנה ממשית של סגירת משקים עקב חסרון כיס. העובדה כי גם לאחר למעלה משנה מתחילת המלחמה מס רכוש לא הצליח לסגור תיקים בכמות משמעותית עבור הנזקים שנגרמו בשנת 2023 רק מרמזת לאסון הצפוי לחקלאים אם יופנו למסלול רווח תפעולי ויהיו תלויים בלוחות הזמנים של אנשי מס רכוש ולכן כל שינוי בשיטת הפיצוי יפגע בהם אישית ויפגע באמון שלהם במערכת.

בישיבה שהתקיימה ב-3.9.2024 בלשכתך עם מנהל רשות המיסים מר שי אהרנוביץ בעניין זה, בהשתתפות בכירי מס רכוש אף סוכם (אם בעניין פיצוי למטעים עסקי) ואנחנו מצטטים: "מטעים בצפון - סוכם כי יגובש **מסלול נורמטיבי** למטעים בצפון, הנושא טרם סוכם ואבקש לזרז את הדיונים בנושא."



בנוסף עלינו לציין שחקלאים בעוטף ובצפון שנפגעו בשנת 2023 והוסכם ונחתם מתווה "במסלול הוורוד" ממתכנים עדין לפיצוי וכל שינוי בשיטת הפיצוי יפגע ויפגע באמון שלהם במערכת.

למרות הסיכום הנ"ל, כעת עולה ניסיון של אנשי מס רכוש להוביל את הפיצוי למסלולי פיצוי המבוססים על השוואת דוחות כספיים של כל מגדל ומגדל הנקרא מסלול רווח תפעולי. מסלול זה אינו מתאים לענף החקלאות בשל מספר חולשות עקרוניות:

המסלול המוצע דומה למסלול האדום הרגיל אך בגלל קשיחותו, חקלאים יתקשו לתבוע נזקים מיוחדים שהיו נכללים במסלול האדום הרגיל, ובסופו של דבר, רוב החקלאים, יפנו לקבלת פיצוי במסלול האדום.

א. מסלול רווח תפעולי מעורר לא מעט בעיות שלא ניתנות לפתרון באמצעות דוחות כספיים להלן מספר דוגמאות:

- i. לא ניתן להסיק על גובה הנזק מדוח כספי של משק מעורב (לא רק חקלאות)
 - ii. משקים שנכנסו לניבה מלאה בשנת הנזק לא יוכלו להראות ירידה אמיתית בפדיון
 - iii. משקים שעונת הבסיס הייתה פחות טובה מסיבות שונות יתקשו להראות את הנזק האמיתי
 - iv. משקים גדולים שהחקלאות שלהם מנוהלת באזורים שונים (גם בישובים מפוזרים וגם מעבר) לא יוכלו לקבל את הפיצוי בגין מאמץ.
 - v. במושבים בהם קיים "איחוד עוסקים", ההפרדה ברמת המגדל הבודד עשויה להיתקל בקשיי סיווג וליצור בעיות פנימיות במושבים בעיקר.
 - vi. בקיבוצים בהם קיימת פעילות חקלאית מעורבת רחבה, הפרדת גידולים הינה מלאכותית בגלל קשיי סיווג. גם ארגונים גדולים כגון מושבי הנגב, אג"ו ומושבי חבל עזה אינם מתאימים למודל זה.
- ב. במסלול זה פוחתת המוטיבציה לקטוף בתקופות מתוחות, דבר הנוגד את האינטרס הלאומי ופוגע בחקלאים. הכנסות נוספות מקטיפת מתקצזות ברובן, בניגוד למסלול הוורוד שבו כל קטיפת נוסף נשאר בידי החקלאי
- ג. בתקופות מלחמה לעיתים נוצר מחסור במוצרים חקלאיים, מה שמוביל למחירים גבוהים יותר. המודל המוצע מפלה לרעה את החקלאים הנמצאים בחזית ומיטיב עם אלה שאינם נפגעים
- ד. בהשוואת מחזורי הכנסה ישנם גורמי חוץ רבים המשפיעים על הנתונים כגון שערי מט"ח, תנאי אקלים, ימי שמש, מחלות צמחים ומחירי יצוא. מודל מותאם מלחמה, כמו המסלול הוורוד, יאפשר פיצוי מדויק יותר
- ניסיון העבר מלמד כי מבצעים קצרים לא משקפים נכונה את נזקי החקלאים, ולכן יש לגבש מודל מותאם כפי שנעשה בעבר.



לאור כל האמור לעיל, אנו מבקשים את התערבותך המידית על מנת להבטיח שהפיצויים לחקלאים ימשיכו להיות **במסלולים נורמטיביים** בהתאם לקריטריונים שהיו נהוגים בעבר, וכי לא יונהגו שינויים שיגרמו להפסדים נוספים ולחוסר ודאות עבור העוסקים בענף.

נשמח להיפגש עמך ועם גורמי המקצוע הרלוונטיים בהקדם כדי לדון בנושא חשוב זה ולמצוא פתרונות שיבטיחו את עתיד החקלאות בישראל.

בברכה,

ראשי הארגונים החקלאים


עמית יפרח, יו"ר התאחדות חקלאי
ישראל ומזכ"ל תנועת המושבים


שי חגיג', ראש מועצה אזורית מרחבים
ויו"ר מרכז השלטון
האזורי בישראל


דובי אמית, יו"ר נשיאות המגזר
העסקי ויו"ר התאחדות האיכרים


יעקב בכר, יו"ר הארגונים הכלכליים
הקיבוציים


אורי דורמן
מזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל


ליאור שמחה, מזכ"ל התנועה
הקיבוצית


דניאל קלוסקי
מזכיר
ארגון מגדלי הדרים


אורן ברנע
מזכיר
ארגון מגדל ירקות


ירון בלחון
מנכ"ל
ארגון מגדלי פירות

העתקים:

אורן לביא – מנכ"ל משרד החקלאות וביטחון המזון

אורי צוק בר-סמנכ"ל בכיר למחקר כלכלה ואסטרטגיה – משרד החקלאות וביטחון המזון

יובל ליפקין – ראש מנהל ביטחון מזון – משרד החקלאות וביטחון המזון

נספח מספר 1 –טבלת נקודות חוזקה וחולשה של שני המסלולי פיצויים

סעיף	תחשיבים	רווח תפעולי	הערות
תמורה לחקלאי - בסיס	5	3	במסלול תחשיבים הפיצוי הוא קבוצתי ולכן עשוי להיות מצב שחקלאי שהיה לו יכול גבוה יקבל פיצוי נמוך בהשוואה לבסיס ומי שהיה לו יכול נמוך יקבל פיצוי גבוה יותר בהשוואה לבסיס
תוספת מקדם מאמץ	3	5	נכון להיום ההצעות על השולחן מציעות יתרון 3: 5 כפי שהצענו
תפעול פשוט	5	1	במסלול תחשיבים - התפעול יותר פשוט כי הדיווח הוא דרך המערכת המכוונת, ללא צורך בחיכוך ובקיום פגישה עם מס רכוש וללא צורך בליווי של אנשי מקצוע יקרים ולכן גם הפיצוי יגיע מהר יותר לחקלאי
שקיפות	4	3	רוב הנתונים בשליטת החקלאי
אחידות בין חקלאים	5	2	
פרמטרים נורמטיביים	5	1	מתאפשר לקבל פיצוי גבוה יותר כתלות בפרמטר נורמטיבי
משקף את השונות בין החקלאים	1	3	
מתן מענה לגידול במחירים	1	4	נדרש מכנה משותף בין שנת הנזק לשנת הבסיס - אחרת החקלאי יקבל פיצוי מוטא כלפי מטה. למעשה - יש כאן מעין "גילום" של פוטנציאל הצמיחה. במודל בתחשיבים שינוי המחירים אינו רלוונטי
מתן מענה לניבה מלאה	5	1	כאשר מטע נכנס לניבה מלאה בשנת הנזק 23/24, הרווח התפעולי בשנה זו גדל וההשלמה לה זכאי החקלאי יורדת בהתאם בהשוואה לשנת הבסיס
איחוד עוסקים	5	1	נדרשת התאמה של הרווח התפעולי גם למי שלא משדר ישירות לרשות המיסים, נדרש לעשות סיווג פנימי של התפוקות והתשומות דבר שעלול ליצור בעיות פנימיות
רציפות במסלולי הפיצויים	5	1	מכיון שמדובר על בסיסי פיצוי שונים יש לוודא סינכרון - שלא ייגרע מהחקלאי רטרואקטיבי בגין הפיצוי שכבר סוכם
משקים גדולים	4	1	קיבוצים ומושבים - עם ריבוי ענפים מה שמייצר "איזונים פנימיים" בין הענפים המפוצים, ומונע את מלוא תשלום הפיצוי
פיצול שטחים	5	1	רישום דונמים רלבנטיים במסלול התחשיבים פשוט יותר ; במסלול הרווח התפעולי אפשרי אבל זה "מנוגד" לתפיסת ההפעלה של מסלול זה
מקרא	גבוה - 5	נמוך - 1	